

**ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

ДОКЛАД

от

Георг Георгиев – министър на външните работи

Относно: *проект на Постановление за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане и приемане проект на Постановление за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет.

С проекта на акт се предлагат промени в Тарифа № 3 за таксите, които се събират за консулско обслужване в системата на Министерството на външните работи по Закона за държавните такси, приета с Постановление № 333 на Министерския съвет от 2007 г. (обн. ДВ, бр. 3 от 2008 г.; изм. и доп. бр. 35 от 2009 г., бр. 18 и бр. 34 от 2010 г., бр. 4 и бр. 70 от 2016 г., бр. 75 от 2018 г., бр. 7 от 2019 г. и бр. 62 от 2021 г.), Наредбата за реда за достъп до Националната визова информационна система на Република България и до Визовата информационна система на Европейския съюз, приета с Постановление № 129 на Министерския съвет от 2011 г. (обн. - ДВ, бр. 39 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 51 и бр. 60 от 2012 г., бр. 70 от 2013 г., бр. 60 от 2014 г., бр. 57 от 2015 г. и бр. 40 от 2023 г.) и Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим, приета с Постановление № 198 на Министерския съвет от 2011 г. (обн., ДВ, бр. 55 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60 от 2014 г., бр. 57 от 2015 г., бр. 5 и бр. 27 от 2019 г., бр. 62 от 2021 г., бр. 36 от 2022 г. и бр. 4 от 2025 г.).

Общата цел на проекта на Постановление е усъвършенстване и прецизиране на такси и процедури, които пряко засягат функциите, изпълнявани от министерството на външните работи (МВнР) и задграничните представителства на Република България в чужбина.

Първата конкретна цел на проекта на акт е привеждане на Тарифа № 3 за таксите, които се събират за консулско обслужване в системата на Министерството на външните работи по Закона за държавните такси (Тарифа №3) в съответствие със Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ) и Националния план за въвеждане на еврото в Република България чрез превалутиране на определените парични стойности в евро.

Със ЗВЕРБ се уреждат принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България, и се определят необходимите мерки на национално ниво. Съгласно § 6, ал. 1, т. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗВЕРБ, държавните органи следва да предприемат мерки по изменения и допълнения в подзаконовни нормативни актове, необходими за изпълнението на закона във връзка с въвеждане на еврото като парична единица в Република България.

С оглед отразяването на промените, които ще настъпят в областта на дължимите държавни такси след замяната на лева с еврото като национална валута и в изпълнение на мерките, залегнали в Националния план за въвеждане на еврото в Република България, с проекта на акт ще бъдат извършени изменения в Тарифа №3 от техническо естество, свързани с представяне на стойности в евро, съгласно разпоредбите на чл. 12 и чл. 13 от ЗВЕРБ. Предвижда се измененията да влязат в сила от датата на въвеждане на еврото в Република България.

Следваща конкретна цел на проекта на акт е синхронизиране на вътрешноправната нормативна уредба с пряко приложими разпоредби на достиженията на правото от Шенген относно размерът на таксата за виза за краткосрочно пребиваване.

Съгласно Решение (ЕС) 2024/210 на Съвета от 30 декември 2023 година относно пълното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген в Република България и в Румъния, считано от 31 март 2024 г., страната ни е част от Шенгенското пространство. В Приложения „А“ и „Б“ към горепосоченото Решение се съдържа списък на разпоредбите в достиженията на правото от Шенген по смисъла на член 4, пар. 2 от Акта за присъединяване от 2005 г., които са приложими за Република България и за Румъния помежду им и в отношенията им с държавите членки, прилагащи изцяло достиженията на правото от Шенген, както и с асоциираните към Шенгенското пространство държави.

Един от изброените актове, който считано от 31 март 2024 г. е директно приложим в цялост от България, е Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година за създаване на Визов кодекс на Общността (ОВ L 243/1 от 15 септември 2009 г.), (Визов кодекс). С него, на общностно ниво, се определя таксата за визи за краткосрочно пребиваване, която е единна за всички държави членки на Шенгенското пространство.

На национално ниво таксата за виза за краткосрочно пребиваване е определена в чл. 9, ал. 1 от Тарифа №3 за таксите, които се събират за консулско обслужване в системата на Министерството на външните работи по Закона за държавните такси, приета с Постановление № 333 на МС от 28.12.2007 г. (Тарифа №3). Преди да започне да прилага в цялост разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, Република България следваше общата визова политика на ЕС, но не прилагаше в цялост Визовия кодекс, което налагаше таксата да бъде въведена и актуализирана на национално ниво, за да може вътрешноправната нормативна уредба да е в унисон с правото на ЕС и добрите практики по Шенген.

Към настоящия момент, таксата за виза за краткосрочно пребиваване, определена в Тарифа №3 е 80 евро, но се събира такса в размер на 90 евро, съгласно Визовия кодекс.

След като Република България вече прилага в цялост разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, не е необходимо размерът на таксата за виза за краткосрочно пребиваване да бъде регламентирана в Тарифа №3, тъй като директно се прилага размерът на таксата, определен в Регламент (ЕО) № 810/2009. Регламентите, като източник на производно право на ЕС, са пряко приложими и са задължителни за държавите членки в своята цялост. Те пораждат задължение за своите адресати да ги изпълняват, без да изискват приемане на нарочен акт, който да въвежда предписаното от тях в националния правен ред. В този смисъл е и разпоредбата на чл.15, ал.2 от Закона за нормативните актове, която предвижда, че ако нормативен акт противоречи на регламент на Европейския съюз, се прилага регламентът.

Определянето на размер на таксата във вътрешната нормативна уредба няма добавена стойност, води до необходимост от изменение на акта, при всяка промяна на ниво ЕС и създава неяснота за кандидатите за виза.

В тази връзка с проекта на акт се заличава размерът на таксата за виза за краткосрочно пребиваване в Тарифа №3 и се прави препращане към разпоредбите на

Визовия кодекс, чрез което ще се създаде яснота, стабилност и ще се избегнат последващи изменения във вътрешноправната нормативна уредба.

Друга конкретна цел на проекта на акт е регламентиране на правно основание за предоставяне на право на достъп до данни от Националната визова информационна система на Република България (НВИС) на оправомощени служители в дирекция „Консулски отношения“, МВнР, за целите на съгласуване на постъпили искания за издаване на временни документи за пътуване на ЕС.

С Постановление № 398 на Министерския съвет от 20 ноември 2024 година за изменение и допълнение на Постановление № 55 на Министерския съвет от 2018 г. за предоставяне на консулска закрила и участие в мерките за координация и сътрудничество за улесняване на консулската закрила на непредставени граждани на Европейския съюз в трети държави от задграничните представителства на Република България (Обн. ДВ, бр. 34 от 2018 г., изм. и доп., бр. 99 от 22.11.2024 г., в сила от 09.12.2025 г.), във вътрешноправната нормативна уредба бяха въведени Директива (ЕС) 2019/997 на Съвета от 18 юни 2019 година за временния документ за пътуване на ЕС и за отмяна на Решение 96/409/ОВППС и Делегирана директива (ЕС) 2024/1986 на Комисията от 6 май 2024 година за изменение на Директива (ЕС) 2019/997 на Съвета по отношение на машинночетимата зона на временния документ за пътуване на ЕС. С нормативния акт се актуализират правилата за условията и процедурата, съгласно които непредставените граждани в трети държави могат да получат временни документи за пътуване на ЕС (ВДП на ЕС), и се установява модернизирани и по-сигурен формат за ВДП на ЕС.

ВДП на ЕС е документ за пътуване, който се издава от държава членка на непредставен гражданин в трета държава по негово искане за еднократно пътуване до държавата членка по гражданството или по местопребиваването на гражданина или по изключение до друго място.

Считано от датата на влизане в сила на ПМС №398/2024 (9 декември 2025 г.), заявленията за издаване на ВДП на ЕС, приети в задграничните представителства на Република България в чужбина ще започнат да се въвеждат в НВИС под формата на "Искане за издаване на временен документ за пътуване на ЕС, което се изпраща през същата система за съгласуване с дирекция „Консулски отношения“, МВнР.

Редът за достъп до данни в НВИС е уреден с Наредбата за реда за достъп до Националната визова информационна система на Република България и до Визовата информационна система на Европейския съюз. Към настоящия момент в нея няма правно основание за предоставяне на достъп за целите на съгласуване на постъпили искания за издаване на ВДП на ЕС, тъй като до 9 декември 2025 г. същите не се обработват през НВИС.

С проекта на акт ще бъде направено допълнение в Наредбата за реда за достъп до Националната визова информационна система на Република България и до Визовата информационна система на Европейския съюз, с което ще бъде създадено правно основание за предоставяне на достъп до данни от НВИС на оправомощени служители в дирекция „Консулски отношения“, МВнР, за целите на съгласуване на постъпили искания за издаване на ВДП на ЕС. По този начин ще бъдат създадени всички необходими нормативни условия за изпълнение на съгласувателната процедура с МВнР при издаване на този вид документи. В съответствие с предвидените срокове в директивата, делегираната директива и ПМС №398/2024, е предвидено промяната да влезе в сила на 9 декември 2025 г.

Последната конкретна цел на проекта на акт е прецизиране на вътрешноправната нормативна уредба и ускоряване на процесите по взимане на решения за издаване на многократни визи за краткосрочно пребиваване с валидност над 1 година (тип „С“) и издаване на визи за дългосрочно пребиваване (тип „D“).

Съгласно чл. 27, ал. 1 и 2 от Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим (НУРИВОВР), министърът на външните работи определя със заповед дипломатическите и консулските представителства, в които консулските длъжностни лица (КДЛ) могат да вземат самостоятелни решения по издаването на визи за краткосрочно пребиваване със срок на валидност до 1 година.

Същевременно, съгласно чл.24, пар.1, изречение второ, във връзка с чл.24, пар.2 от Визовия кодекс, многократните визи се издават със срок на валидност между шест месеца и пет години.

Самостоятелната компетентност на консулствата, респ. на КДЛ е ключов елемент от визовата политика на Шенген. Консулските длъжностни лица разполагат с пряк достъп до факторите, влияещи във визовия процес. Консулите вземат под внимание редица фактори, като социална, икономическа и миграционна среда, както и информация по линия на Местното шенгенско сътрудничество, която често е извън обхвата на централните органи. По повод на това обстоятелство, възможността за индивидуална оценка на риска е неразривно свързана със самостоятелността на решението. В процеса на разглеждане на визовите заявления консулските длъжностни лица извършват индивидуална оценка на риска, основана на наличните документи, интервюта и евентуални предходни визови данни.

През последните няколко години ЕС прие няколко Решения за изпълнение на Европейската комисия за определяне на адаптирани правила за издаването на многократни визи, съгласно които гражданите на тези държави (Кувейт, Оман, Саудитска арабия, Бахрейн и Катар) получават директно 5 - годишна виза. ЕК е преценила, че гражданите на тези страни не представляват заплаха и по този повод им се издават такива визи още при първото кандидатстване. В тази връзка, изпращането за съгласуване на заявленията за визи на гражданите на цитираните по-горе държави няма добавена стойност и забавя процеса по прием, обработка и издаване на визи.

Общите условия за издаване на визи със срок на валидност над 1 г. са детайлно регламентирани във Визовия кодекс и Решенията за изпълнение на Европейската комисия за определяне на адаптирани правила за издаването на многократни визи. Същите са лесно проверяеми от консулските длъжностни лица, които имат достъп до визовото досие, поради което изпращането на заявленията за съгласуване с ЦУ на МВНР няма добавена стойност. Визи с валидност над 1г., предвид изискванията за издаването им /притежаване на предходни визи с различна валидност, което доказва добросъвестността на кандидата/ се издават предимно на лица, с добър социален и материален статус, ползвали добросъвестно и по предназначение предходните си визи.

В тази връзка, с проекта на акт се предлага изменение на Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим, с което ще бъде създадена правна възможност за взимане на самостоятелни решения от КДЛ за издаване на многократни визи за краткосрочно пребиваване с валидност над 1 г.

Исключвайки съгласувателния процес с Централно управление на МВНР, издаването на този тип визи ще бъде ускорено, което ще създаде условия за по-лесно осъществяване на планове в област бизнес, култура, спорт и пр. По този начин процесът по издаване ще бъде уеднаквен с останалите държави членки на Шенген, чиито задгранични представителства имат правата и възможностите да издават краткосрочни многократни визи с валидност над 1 г. без съгласуване с централните органи.

Исключения, при която централните органи взимат решения, ще продължат да се прилагат за случаите, при които единните визи следва да се съгласуват по чл.7, ал.1, т.1 и 2 от Инструкция № КОВ-04-02-351 от 15 август 2013 г. за условията и реда за съгласуване на заявленията за издаване на визи. Това са единните визи за определени гражданства, за които други държави членки изискват допълнителни шенгенски консултации по чл.22

от Визовия кодекс, както и визите за определени гражданства или категории лица, за които ДАНС изисква национална консултация.

На следващо място към настоящия момент в НУРИВОВР съществува императивно задължение за провеждане на интервю от компетентните длъжностни лица с всеки кандидат за виза „D.“ Това забавя процеса по издаване на този тип визи, води до допълнително натоварване на задграничните представителства на Република България в чужбина, които обработват голям брой визови заявления и чийто задължения значително нараснаха след 31 март 2024 г., но и най-важното, на практика не носи никаква добавена стойност, информация, или ползи, допринасящи за вземането на решение по заявленията за визи.

При настоящия обем на заявления за визи „D“ на граждани на трети страни, желаещи да извършват трудова дейност в Република България, провеждането на интервю с всички кандидати води до определяне от страна на консулските служби на дата за подаване на заявление и провеждане на интервю за период над една година напред във времето. Това обстоятелство провокира недоволство сред работодателите и не рядко обезсмисля самото наемане на работника, особено при случаи на сезонна заетост /туризъм, селско стопанство/.

Същевременно следва да бъде отчетено, че огромна част от гражданите на трети страни са наемани за нискоквалифицирана работа. Провеждането на интервю с такива лица, обичайно не носи допълнителна информация за изясняване на действителната цел на пътуване, която да послужи при вземането на решение за издаване или отказ от издаване на виза, отчитайки затруднената комуникация с тях.

Това нормативно ограничение забавя процеса по прием на заявления за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (тип „D“), без да има добавена стойност и води до допълнително натоварване на задграничните представителства.

С проекта на акт се предлага изменение на Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим, с което ще бъде създадена правна възможност за провеждане на интервю с кандидатите за виза „D“ по преценка на компетентните длъжностни лица.

Промяната ще доведе до ускоряване на процеса по прием на заявления за издаване на този тип визи и ще бъдат облекчени най-натоварените задгранични представителства на Република България в чужбина, които обработват голям брой визови заявления.

Проектът на акт не е свързан с изпълнение на актове на Европейския съюз, поради което не се прилага справка за съответствие с европейското право.

Проектът на акт на Министерския съвет не е свързан с разходването на допълнителни средства от бюджета на Министерство на външните работи за 2025 г., като не са необходими допълнителни разходи/трансфери/ и други плащания за изпълнението на акта. В тази връзка, към предоставените материали е приложена финансова обосновка съгласно приложение № 2.2 на чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Изпълнението на проекта на акт не води до изменение на целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори.

Съгласно чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове проектът на акт, заедно с доклада, частичната предварителна оценка на въздействие и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ към Министерския съвет, са публикувани за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерство на външните работи, както и на Портала за обществени консултации с 30-дневен срок за обсъждане. Проектът на акт е съгласуван и по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Постъпилите предложения и становища в рамките

на общественото обсъждане и на междуведомственото съгласуване са отразени съгласно приложените справки.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед на гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да обсъди и приеме представения проект на Постановление за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет.

Приложения:

1. Проект на постановление на Министерския съвет;
2. Одобрена финансова обосновка;
3. Справка за получените съгласувателни становища и справка за проведеното обществено обсъждане;
4. Частична предварителна оценка на въздействието и становище на дирекция „Координация и модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет;
5. Проект на съобщение за СМО;
6. Електронен носител.

**ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ /П/
МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ**